

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΠΕΡΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ
ΝΟΜΟΥ 153(Ι)/2003 (ΑΡΘΡΑ 6.3 ΚΑΙ 6.4 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ)**

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΑΓΙΟΥ ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΖΩΝΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ
ΑΛΥΚΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ -ΑΓΙΟΣ ΣΩΖΟΜΕΝΟΣ CY2000002**

Αρ.Φακ. 02.15.003.001 και 02.15.004.003.001

Το προτεινόμενο έργο αφορά την επέκταση υφιστάμενου Φωτοβολταϊκού Πάρκου από 5,58MW σε 13,53MW στην κοινότητα Άγιου Σωζόμενου της επαρχίας Λευκωσίας. Η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης απαιτείται με βάση το Άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και το Άρθρο 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων 2003 έως 2015, για προτεινόμενα έργα τα οποία δύνανται να επηρεάσουν περιοχή του Δικτύου Natura 2000 και δεν είναι άμεσα συνδεδεμένα με τους στόχους διατήρησης και διαχείρισης της περιοχής. Η μελέτη εξετάστηκε σε συνεδρία της Ad-Hoc Επιτροπής, στις 12 Ιουλίου 2023, στην οποία έλαβαν μέρος εκπρόσωποι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Δασών, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου και της Terra Cyprica.

1.Χαρακτηριστικά του έργου και χωροθέτηση

Η υπό μελέτη ανάπτυξη χωροθετείται στην κοινότητα Αγίου Σωζόμενου της επαρχίας Λευκωσίας. Η επέκταση προτείνεται να πραγματοποιηθεί εντός των τεμαχίων 127 και 239, Φ/Σχ. 31/41, τα οποία φιλοξενούν και το υφιστάμενο φωτοβολταϊκό πάρκο και έχουν συνολική έκταση 167.059 m². Η πολεοδομική ζώνη των τεμαχίων είναι γεωργική (Γ3) και η πρόσβαση γίνεται μέσω εγγεγραμμένου δρόμου. Η περιοχή μελέτης, και

συγκεκριμένα το τεμάχιο 239, εφάπτεται της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) «Άλκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος» του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000, με κωδικό CY2000002. Το προτεινόμενο έργο αφορά την επέκταση υφιστάμενου Φωτοβολταϊκού Πάρκου με προσθήκη 7,95MW και με επιφάνεια περίπου 68.000 m² δημιουργώντας ένα φωτοβολταϊκό πάρκο συνολικής δυναμικότητας 13,53MW. Στην περιοχή υπάρχουν τέσσερα ολοκληρωμένα φωτοβολταϊκά πάρκα, καλλιεργούμενες εκτάσεις και κάποια εγκαταλειμμένα υποστατικά. Σε απόσταση 500 μέτρων νότια της προτεινόμενης ανάπτυξης εντοπίζεται το πεδίο βολής της Ποταμιάς.

Το προτεινόμενο έργο θα αποτελείται από:

- 12.045 πλαίσια ισχύος 660W το κάθε ένα
- 2^ο μετασχηματιστή δικτύου
- 2^ο υποσταθμό της ΑΗΚ
- Ηλεκτρολογικό εξοπλισμό
- Περίφραξη περιμετρικά των τεμαχίων (τροποποίηση της υφιστάμενης περίφραξης)

2. Χαρακτηριστικά των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 και της περιοχής μελέτης

2.1 Χαρακτηριστικά της ΕΖΔ Άλκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος

Η ΕΖΔ «Άλκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος» συνδυάζει ποικιλία οικοτόπων, με την παρουσία του υδάτινου στοιχείου αλλά και αρκετές ιδιαιτερότητες. Περιλαμβάνει 12 τύπους φυσικών οικοτόπων του Παραρτήματος I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας:

- 5220 – Δενδροειδή Matorrals με *Zyziphus*
- 6220 – Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά (*Thero- Brachypodietea*)
- 1310 – Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
- 1410 – Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)
- 1420 – Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Sarcocometea fruticosi*)
- 1430 – Αλο-νιτρόφιλες λόχμες (*Pegano – Salsolietea*)

- 5330 – Θερμομεσογειακές και προερημικές λόγχμες
- 5420 – Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum*
- 6420 – Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από *Molinio Holoschoenion*
- 92A0 – Δάση – στοές με *Salix alba* και *Populus alba*
- 8210 – Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
- 92D0 – Νότια παρόχθια δάση – στοές και λόγχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

Τα μέτρα προτεραιότητας της ΕΖΔ περιλαμβάνουν τη διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης των υδάτινων πόρων αλλά και των εναλλασσόμενων τύπων οικοτόπων και χρήσεων γης που εντοπίζονται στην περιοχή. Ακόμη, περιλαμβάνουν τη διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης του φυτικού είδους *Ophrys kotschyi*, των χειρόπτερων *Rhinolophus hipposideros* και *Rousettus aegyptiacus* καθώς και των βιοτόπων τους. Στην περιοχή απαντάται επίσης και το είδος *Mauremys caspica*, του οποίου η διατήρηση και βελτίωση της κατάστασης αλλά και του βιοτόπου του αποτελεί μέτρο προτεραιότητας της ΕΖΔ.

2.2 Χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης

Το μεγαλύτερο μέρος των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης καταλαμβάνεται από υφιστάμενο Φ/Β πάρκο. Τμήμα των τεμαχίων καλλιεργείται με σιτηρά και κτηνοτροφικά ψυχανθή, ενώ εντός του τεμαχίου 239 εντοπίζονται υφιστάμενα υποστατικά και αποθήκες. Εντός των τεμαχίων δεν καταγράφηκε κάποιος οικότοπος της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Στα πλαίσια της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες καταγραφές στην περιοχή μελέτης και αναγνωρίστηκαν 25 είδη χλωρίδας, μεταξύ των οποίων και το είδος *Sclerochloa dura*, το οποίο περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου στην κατηγορία εύρωτο. Το είδος αυτό είναι μονοετής πόα και εντοπίζεται συνήθως σε διαταραγμένες περιοχές, όπως τα πάρκα και οι παρυφές των δρόμων. Κατά τις καταγραφές δεν εντοπίστηκε κάποιο είδος των Παραρτημάτων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Κατά τις επισκέψεις πεδίου καταγράφηκαν συνολικά 33 είδη πτηνοπανίδας. Επίσης στην ευρύτερη περιοχή εντοπίζεται φωλιά του αρπακτικού πτηνού *Buteo rufinus*.

3. Πιθανές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου

Σύμφωνα με τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, οι πιθανές επιπτώσεις κατά την κατασκευή του έργου, αναμένεται να αφορούν κυρίως τη διασπορά σκόνης και την πρόκληση θορύβου, λόγω των χωματουργικών και κατασκευαστικών εργασιών που θα λάβουν χώρα, οι οποίες θα είναι χρονικά περιορισμένες και αναστρέψιμες.

Κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα πραγματοποιηθεί αφαίρεση γλωρίδας. Λόγω της προηγούμενης χρήσης των τεμαχίων για καλλιέργεια, δεν εντοπίζεται σε αυτά συνεχής ιστός φυσικής βλάστησης. Αναφορικά με το είδος *Sclerochloa dura*, δεν αναμένεται να επηρεαστεί αρνητικά από την ανάπτυξη.

Κατά τη λειτουργία του έργου, οι επιπτώσεις αφορούν κυρίως την αύξηση της υφιστάμενης στάθμης θορύβου σε μικρό βαθμό κατά τις περιόδους συντήρησης του ΦΠ. Η φωλιά του αρπακτικού *Buteo rufinus* δεν αναμένεται να επηρεαστεί δεδομένου ότι εντοπίζεται σε αρκετά μεγάλη απόσταση από την προτεινόμενη ανάπτυξη.

4. Συμπεράσματα

Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου στην ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος», στα αντικείμενα προστασίας και στους στόχους διατήρησής της λήφθηκαν υπόψη:

- α) η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης,
- β) το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος»
- γ) η σχετική νομοθεσία και
- δ) οι εξειδικευμένες γνώσεις των ειδικών που συμμετείχαν στην Ad Hoc Επιτροπή.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω στοιχεία διαφάνηκε ότι, η προτεινόμενη επέκταση του φωτοβολταϊκού πάρκου δεν αναμένεται να έχει σημαντικές, αρνητικές μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στην ΕΖΔ, κάτι που διασφαλίζεται με την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων μετριασμού.

Πιο αναλυτικά τα μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν:

- 1) Να τηρηθεί ο σχεδιασμός του έργου σύμφωνα τον οποίο υπάρχει απόσταση 3 μέτρων μεταξύ της ΕΖΔ και της προτεινόμενης ανάπτυξης.

- 2) Να γίνει χρονικός προγραμματισμός της φάσης κατασκευής, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί εκτός της περιόδου αναπαραγωγής ή/και μετανάστευσης των ειδών ορνιθοπανίδας.
- 3) Για τη σύνδεση με το δίκτυο της ΑΗΚ να χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες γραμμές.
- 4) Οι μετακινήσεις των οχημάτων να περιορίζονται εντός του χώρου του εργοταξίου και οι κατασκευαστικές εργασίες να εκτελούνται στην περιοχή χωροθέτησης του φωτοβολταϊκού πάρκου.
- 5) Να μη γίνεται απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων εντός των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης ή γύρω από αυτά. Η απόθεση των κατασκευαστικών υλικών, αποβλήτων και μηχανημάτων να οριστεί σε σημείο μακριά από την ΕΖΔ «Άλυκος Ποταμός – Άγιος Σωζόμενος».
- 6) Μετά το πέρας των εργασιών να πραγματοποιηθούν φυτεύσεις ιθαγενών ειδών χλωρίδας περιμετρικά του ΦΠ. Αυτό το μέτρο μπορεί να προσφέρει επιπρόσθετους/εναλλακτικούς χώρους φωλεοποίησης, ξεκούρασης, τροφοληψίας κλπ για τα μικρά είδη πανίδας και πτηνοπανίδας.
- 7) Σε περίπτωση που χρειαστεί να γίνει μερική διαχείριση της άγριας βλάστησης στο χώρο που θα έχουν τοποθετηθεί τα πλαίσια τότε αυτή θα γίνεται με χειρωνακτικούς τρόπους, χωρίς τη χρήση εντομοκτόνων ή ζιζανιοκτόνων.
- 8) Τυχόν επιπρόσθετοι ή επί μέρους όροι είναι δυνατό να ενσωματωθούν στο στάδιο έκδοσης της Πολεοδομικής άδειας.

Τμήμα Περιβάλλοντος

Οκτώβριος 2023